

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 448. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139956864992/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

197.9.2 208.5.3. — I *J* fjernes de fleste af de usædvanlige bindestreger, se eksempelsamling nld. s. 456 f.

3) *Langdeangivelse* (materialelet fra *A* omtrent fuldstændigt). Dobbeltskrivning af lang vokal i lukket stavelse er i *A* regel ved *i*, *e*, *u* og *o*: *Id*, *Tid*, *Fliid*, *Priiz*, *Vliiz*, *Paradiz*, *Vita-Garden* | *Keen*, *Steen*, *teer*, *meer*, *meest*, *Leeg*, *veed* (men: *vred*), *see* | *Hausz*, *Braud* (men: *Jul*, *Skiul*) | *Bood*, *Hood*, *Flood*, *Mood*, *Blood*, *sto(o)d*, *lo(o)d*, *Roos*, *Stool*, *stoor*, *Floor*, *groor*, *troor*, *boor*, *Oord* (og *Ord*), *Moord*, *toog*, *Boog* (men *drog* 3 gange). Mindre konsekvent ved *ø*, *y*: *Døød* (og *Død*), *brøød* (og *brød*), *bøød* | *Lyys* (men *Oplysz*), *Fryd*, *ydmugg*. — Foran *v* skrives enkel vokal: *blev*, *rev*, *fordrev* || *bliv*, *Liv*, *Skriv*, *Tidsfordriv*. Foran *g* er der vaklen: *slig*, *ritg*, men *slig*, *Soly*. Der skrives som regel *ned*, en enkelt gang *need*. I *G-I* trænges dobbeltskrivning noget tilbage, navnlig ved *ø* og foran *rd*, *rt* (*Ord*). Tilføjelse af stumt *e* findes i *A* i udlyd ved langt *o*, *ø*, *y*: *Tro(e)*, *et Boe*, *en Roe*, *Tøe* (talord), *beroe* (inf.) (men: *fro*) | *Høe*, *bestroe*, *døe* | *Lye*, *Nye* (ental) (men: *fly*). Derimod ikke efter *au*: *gac*, *staa*, *maa*, *faa* adj. i flt., *Straa*, *Smaa*; ej heller i præs.: *faar*, *gaar*. Der skrives *mueltg*, *grade* (præt.). I de følgende hefter (*B-I*) er stumt *e* hyppigere. Det er således gennemført i udlyd efter vokal i førstearkene af *Ea*, *F*, *G*, *I* (over 100 tilfælde og kun 6 undtagelser, hvoraf de 3 er verbet *mau* (I)). I præsens *faer*, *gaer*, *staer* er der vaklen, kun *f* har gennemført *e*. Det stumme *e* indsættes nu også foran suffix: *troeflig*, *umæelig* og i tryksvag stavelse *Jamfrue*. I lukket rodstavelse findes der især efter *o*: *Soel*, *Stoel*, *Roeer*.

I Brorsons privatortografi er brugen af dobbeltvokal mindre konsekvent gennemført (undtagen ved *e* og *i*), medens til gengæld stumt *e* bruges ret konsekvent (jfr. s. 474). Således finder man *Lyys* (men: *lyset*), *fry(y)d*, *Lyynet* (III 229), *Braud*, *Huns*, *saar*, *Sool* (og *Soel*), *Choor* (III 234 ~ *Jord*), *Eed*, *steen*, *strid* ofl. men *bød*, *stød*, *god*, *stod*, *stor*, *Flor*, *liv*, *blev* osv. Stumt *e*: *Skye*, *nye*, *troe* (subst. og adj.: III 150), *sane*, *nae*, *faae*, *gaae*, *staae*, *Smaae-Poeker*, *Vie* (imperativ), *døe*, jfr. også *blefælde*, *mueltigt*, *angaaer* (men: *gaur*); i indlyd: *foer* III 151, *stoere* III 150. Brorson skriver i *P* altid *Persohaen* III 138 ofl. *E* og *Ea*: *Personer* 71.7.3 79.16.5. — Om *veedst(e)* se § 19.

4) *Åbningsgrad* (og *runding*). På dette område har der i dansk ortografi været stor vaklen helt op i det 19. årh., og i Brorsons sprog gør denne usikkerhed sig gældende både i mss. og tryk og endogså i rimene. Særlig synes han i visse ord at have haft *ao* for langt *o* og *ø* for langt *e*.

4.1) *o:aa*. Den lange vokal skrives *aa*, hvor senere sprog alm. har *o*, især i ordene *haab* (*tithaabe*) og *forlaare(a)* (~ *udkaarne* olgn.), se under *J* sænt *forlaarne* III 151 *tithaabe* *T²* ad 107.2.5; *T²* har endvidere *tilmaade* ~ *forstaade* 107.4.1.3 og *taarne* (= *tordne*) 107.7.2. I ord med kort vokal har *A* *oa* i *Koars(et)*, men de senere hefter (og *T²*) ofte *Kors(et)*; omvendt har *C* *rodden* 51.4.4 (mod *P*: *forraadnelse*).

4.2) *aa:au*. Som adv. hedder *haardt* i originalms. (III 157) og *KST* (fx. 33.5.4) normalt *hart*, ligesom i *A-H*, medens formen rettes i *J*, s. d. *P* har formen *Dautter* III 140, medens *A-I* visst altid har *Dautter*